

Nora van Oostrom-Streep

Kruising

Raadsel: wat krijg je als je een advocaat met een notaris kruist? Antwoord: een advocaris. Dit raadseltje is geen flauwe variant op de mopjes van vroeger ('Wat krijg je als je een pitbull met een giraf kruist? Een waakhond die over het hek heen kan kijken.'), maar een aanbeveling uit de oratie van Niek Zaman van 20 maart (zie ook het artikel op pagina 24 in dit nummer) ter gelegenheid van zijn aanstelling als hoogleraar Notarieel Ondernemingsrecht in Leiden. Daarin pleitte hij voor de herintroductie van de 'duo-jurist': de jurist die zowel advocaat als notaris is. Dit overigens als extra variant naast juristen die ervoor kiezen 'slechts' één van beide te zijn.

DUITSLAND

De gedachte van Zaman is niet nieuw: tot ver in de vorige eeuw konden de beide professies worden gecombineerd, maar uiteindelijk werd het kenmerkende onderscheid (de advocaat dient partijdig te zijn, de notaris juist onpartijdig) toch zo zwaarwegend gedacht, dat combineren niet meer mogelijk werd. In Duitsland zien ze dat anders. Daar bestaat in een aantal deelstaten de *Nur-Notar* gebroederlijk naast de *Anwaltsnotar*. *Anwaltsnotar* word je niet zomaar overigens. Na de verplichte zeven jaar *Universiteit/Referendarzeit* begin je als advocaat, waarna je na vijf jaar ervaring en aanvullende strikte eisen tevens notaris kunt worden. Er zijn duidelijke regels voor het optreden in de ene en in de andere hoedanigheid ter voorkoming van belangenconflicten.

NORMKADER

Onmogelijk? Ik denk het niet. Goed beschouwd doen we momenteel al hetzelfde. Wanneer het ons zo te pas komt, zetten we de onpartijdigheidseis uit de Wet op het notarisambt aan de kant om als eenzijdig adviseur van een van de partijen op te treden en kunnen we naadloos schakelen tussen het normkader dat hoort bij de ene en dat wat hoort bij de andere hoedanigheid. (Gelukkig kent de *Advocatenwet* niet een soortgelijke regeling!) Als straks de registermediator een feit is, zullen de hoedanigheden van notaris en registermediator ook in een persoon verenigd kunnen worden, en wordt dezelfde normtechnische flexibiliteit verwacht en mogelijk geacht. Waarom kan het dan niet met de advocaat en de notaris? Overigens zal naar mijn inschatting een Nederlandse *Anwaltsnotar* niet licht gaan pleiten en procederen, maar veeleer adviseren.

BRANCHEVERVAGING

De voorgestelde herinvoering past in een trend die de grenzen tussen diverse professies laat vervagen. Passeren, adviseren, procederen, geschillen voorkomen of beslechten: allemaal deeltaken waarvan we zien dat de traditionele verdeling tussen de juridische beroepsbeoefenaars verdwijnt. En het notariaat doet hier graag aan mee. Met de wensen om ook echtscheidingen te kunnen begeleiden, verzoekschriften te kunnen indienen of als mediator op te treden bijvoorbeeld. Omgekeerd zien we andere professies even geestdriftig aan 'branchevervaging' doen: advocaten die

forensische accountancy gaan bedrijven. Accountants die juridisch advies geven. Banken die estate plannen en algemeen juristen die modelcontracten en -akten maken. En een cliënt die zelf wel uitmaakt bij wie hij zijn advies haalt en in hoeverre hij beschermd wil worden.

Soms wil de cliënt dat laatste niet (hoe dom dat ook is) en woont hij samen zonder enig contract. Dit kan tot grote ellende leiden, maar hoeft niet. Andersom maken veel mensen een notarieel levenstestament al is dit niet verplicht en signaleerde oud-staatssecretaris Hans Simons dat veel mensen ten aanzien van de zorg zelf willen kiezen, al hangt hier een duidelijk financieel plaatje aan. De cliënt wil zelf bepalen en kiezen en laat zich niet meer verplicht ergens heen sturen. Sterker nog, dit roept aversie op. De verplichte gang naar de notaris leidt in dit verband al snel tot weerzin en de overtuiging dat het een onzinnige verhoging van kosten is (zie ook *The Economist* van 21 maart).

GROTE DIVERSITEIT

Bepaalde ontwikkelingen zijn niet te stoppen. De toegenomen mondigheid en wens tot zelfbeschikking van cliënten zijn er voorbeelden van. En net zo min als de notaris per definitie ongeschikt is om als partijadviseur op te treden, is de advocaat ongeschikt om advies te geven over huwelijkse voorwaarden. Waar het om gaat, is dat de cliënt naar u toe wil, omdat juist *ú* de grootste kenner/beste luisteraar/plezierigste sparringpartner bent. Niet omdat hij naar u toe *moet*.

Terug naar de advocaris. Zoals ik al zei, geen slecht idee, maar wel een die niet past in de huidige Wna die overigens toch al niet toegerust lijkt voor de grote diversiteit in beroepsbeoefenaars. Maar dat is voer voor een volgende column... ■